

การตั้งชื่อนกในจังหวัดสงขลา

Naming of Singing Birds in Songkhla Province

สมิทธิ์ชาติ พุมมา และ ฉันทัส ทองช่วย¹

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนก 2) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ของชื่อนก และ 3) เพื่อวิเคราะห์ที่มาและความหมายของชื่อนกในจังหวัดสงขลา โดยเก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจำนวน 14 คน รวมชื่อนกทั้งสิ้น 80 ชื่อ ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนกมีหลายภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ด้านโครงสร้างพยางค์ พบว่า มีการตั้งชื่อนกแบบหนึ่ง สอง และสามพยางค์ ส่วนด้านที่มาและความหมายของชื่อนกมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น ชื่อที่ตั้งตามลักษณะหรือนิสัยของนก ชื่อที่มาจากคน และชื่อที่ตั้งขึ้นจากความชอบของผู้เลี้ยงนก เป็นต้น ซึ่งภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนกสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนจังหวัดสงขลาได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนก, โครงสร้างพยางค์ของชื่อนก, ที่มาและความหมายของชื่อนก, จังหวัดสงขลา

Abstract

The objectives of this research are; 1) to analyze the languages of naming of singing birds, 2) to analyze the structures of naming of singing birds, and 3) to analyze sources and meanings of naming of singing birds in Songkhla Province. The data was collected from fieldwork from March to May, 2018. There were totally 14 informants and 80 names of singing birds in Songkhla Province. The results found that there were many languages of naming of singing birds such as Thai, English, and Chinese. In terms of the structures of naming, there were 3 groups; one syllables, two syllables, and three syllables. Moreover, there were various sources and meanings of naming, such as naming from characteristics or habits of birds, naming from human, and naming from affection, etc. These languages of naming of singing birds could reflect lifestyle and culture of people in Songkhla Province as well.

Keywords: The Languages of Naming of Singing Birds, the Structures of Naming, Sources and Meanings of Naming of Singing Birds, Songkhla Province

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อีเมล p_samiththicha@yahoo.com

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

นก เป็น สัตว์เลี้ยงชนิดหนึ่งที่คนภาคใต้นิยมเลี้ยงไว้เพื่อฟังเสียงอันไพเราะหรือเพื่อการแข่งขันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่า นกเป็นสัตว์เลี้ยงชนิดหนึ่งที่มีความผูกพัน ใกล้ชิด และเป็นเพื่อนที่ดีของคนได้เช่นเดียวกับแมวและสุนัขมาโดยตลอด ปัจจุบัน คนใต้นิยมเลี้ยงนกไว้เพื่อการค้าและการประกวดแข่งขันกันเพื่อชิงรางวัลมากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีสนามแข่งขันนกจำนวนมากกระจายอยู่ในพื้นที่หลายจังหวัด เช่น ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ และมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น คนในจังหวัดสงขลาประกอบด้วยชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ซึ่งคนทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์จะมีวัฒนธรรมร่วมกันอยู่หลายสิ่งหลายอย่างหนึ่งในนั้นก็คือวัฒนธรรมการเลี้ยงนก ผู้วิจัยพบว่า ทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีความชื่นชอบในการเลี้ยงนกคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะเพศชาย จะเห็นได้จาก มีการเลี้ยงนกไว้ตามบ้านเรือน บางครั้งถ้าหากพวกเขาออกไปทำงานนอกบ้านก็จะน่านกไปเลี้ยงด้วย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงนกไว้เพื่อจำหน่ายตามตลาดนัดหรือสร้างเป็นร้านค้าถาวร ซึ่งจะมีการจำหน่ายนก กระจก อาหาร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงนก

<p>บรรยากาศแข่งขันประชันเสียงนก</p>	<p>ลักษณะกรงนกที่เข้าร่วมแข่งขัน</p>

ชาวสงขลานิยมเลี้ยงนกหลายชนิด แต่ที่นิยมเลี้ยงมากที่สุดมี 3 ชนิด ได้แก่ นกกรงหัวจุก นกเขาขาวและนกบินหลาด ซึ่งในการเลี้ยงนกทั้งสามชนิดนี้ ชาวสงขลามักจะนิยมตั้งชื่อหรือฉายาของนกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการจำแนกประเภทหรือเพื่อความเป็นสิริมงคลในการประกวดแข่งขัน เพราะเชื่อว่าหากนกมีชื่อที่ดีก็จะสามารถชนะเลิศ ชื่อนกที่นิยมตั้งมักจะตั้งตามสี ลักษณะ ถิ่นที่อยู่อาศัย หรือสื่อความหมายที่ดี เช่น ร่ำรวย อำนาจ และความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อนกของคนในจังหวัดสงขลา ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ในด้านการขยายองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และการเข้าถึงความคิดของคนสงขลาได้อีกแง่มุมหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนกด้านที่มาของคำ ว่าเป็นคำที่มาจากภาษาใดบ้าง
2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ของชื่อนกในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อวิเคราะห์ที่มาและความหมายของชื่อนกในจังหวัดสงขลา

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

กฤติกา ชูผล (2554) ศึกษาชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการตั้งชื่อ ที่มาและความหมายของชื่อเรือประมง รวมทั้งความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 350 ชื่อ ผลการศึกษาพบว่า ชื่อเรือประมงมีจำนวนพยางค์ตั้งแต่ 2 ถึง 7 พยางค์ วิธีการประกอบชื่อเรือประมงมี 4 รูปแบบ ด้านที่มาและความหมายของชื่อเรือ พบว่า มีการเลือกใช้ที่มาและความหมายจำนวนทั้งสิ้น 16 กลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาสามารถสะท้อนความเชื่อและค่านิยมของคนไทยหลายประการ เช่น ความเชื่อเรื่องโชคลาภ ความเชื่อเรื่องตัวเลข ความเชื่อเรื่องสิริมงคล ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครอบครัว และค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

จิรพันธุ์ สุขपालะ (2558) ศึกษาการเลี้ยงนกเขาขาวและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง : ศึกษาจากอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงวิธีการเลี้ยงนกเขาขาวและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกเขาขาวในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลาในด้านต่างๆ ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านสุนทรีย์ วัฒนธรรมทางด้านภาษา วัฒนธรรมด้านความเชื่อ วัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมทางด้านระบบความสัมพันธ์ทางสังคม

ดาวสวัสดิ์ สุขุมิ (2545) ศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวัวชนของชาวบ้านจังหวัดสงขลา โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกตพร้อมทั้งถ่ายภาพประกอบ แล้วเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปให้เห็นความเชื่อ 3 ประเภท ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของวัวชน ความเชื่อด้านพิธีกรรม และความเชื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นฤมล ตุงคะโหด (2547) ศึกษาการตั้งชื่อวัดในพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ที่มาหรือความหมายของชื่อ และลักษณะภาษาที่ใช้ ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์มีจำนวน 440 ชื่อ วิธีการศึกษาจากเอกสารด้านประวัติศาสตร์ควบคู่กับการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ชื่อวัดแบ่งออกเป็นชื่อบ้าน และชื่อราชการ ภาษาที่ใช้มีความแตกต่างกันทั้งด้านที่มา ความหมาย และลักษณะภาษาที่ใช้ โดยที่มาจากความหมายของชื่อพื้นบ้านมีความนิยมใช้ชื่อที่แสดงถึงสภาพแวดล้อมบริเวณวัดหรือสิ่งที่อยู่ในวัด ส่วนชื่อราชการมีความนิยมใช้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในการสร้างวัด นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อยังแตกต่างกัน กล่าวคือ ชื่อพื้นบ้านนิยมใช้ภาษาไทย ส่วนชื่อราชการนิยมใช้ภาษาบาลี/สันสกฤต

ปรกรณ์ พงศ์จันทร์เสถียร (2547) ศึกษาวัฒนธรรมที่ปรากฏในประวัติของชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาสรุปว่า สามารถจำแนกชื่อออกเป็น 11 ประเภท ได้แก่ การตั้งชื่อตามแหล่งน้ำ ที่ดอน ป่าทุ่ง พันธุ์ไม้ อาชีพ สิ่งก่อสร้าง คน นิทานตำนาน ที่ตั้งทำเลทิศทาง ชื่อวัด และมงคลนาม จากการศึกษาประวัติชื่อหมู่บ้านสามารถสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมด้านต่างๆ คือ การเลือกทำเลที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ประเพณี ความเชื่อ การคมนาคม และการใช้ภาษา

อุดมลักษณ์ จิตรักษ์เกียรติ (2534) ศึกษาตำนานชื่อสถานที่ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า สามารถจำแนกชื่อได้เป็น 7 ประเภท คือ ชื่อเรียกตามชื่อคนและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน ชื่อเรียกตามชื่อสัตว์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ชื่อเรียกตามพันธุ์ไม้และลักษณะที่เกี่ยวข้อง ชื่อเรียกตามแร่ธาตุ ชื่อเรียกตามการพรรณนา ลักษณะเฉพาะ ชื่อเรียกตามลักษณะของทำเลที่ตั้ง และชื่อเรียกตามลักษณะอื่นๆ

อุษา ปานดำ (2545) ศึกษาการตั้งชื่อบ้านและวัฒนธรรมที่ปรากฏในประวัติชื่อบ้านของกิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาเกี่ยวกับประวัติชื่อบ้าน วิธีการตั้งชื่อบ้าน และวัฒนธรรมที่ปรากฏในประวัติชื่อบ้านของกิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น การตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพ การสัญจร การละเล่น และความเชื่อ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว จากนั้นได้นำความรู้มาปรับใช้ในการวิเคราะห์การตั้งชื่อนอกในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ การเลี้ยงนก การตั้งชื่อนก โครงสร้างของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ เป็นต้น
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างบัตรบันทึกรายการเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

<p>ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของนก</p> <p>ชื่อ-สกุล .....เชื้อชาติ.....อายุ.....อาชีพ.....</p> <p>ระดับการศึกษา.....ที่อยู่.....</p> <p>อื่นๆ .....</p>
<p>ข้อมูลเกี่ยวกับนก</p> <p>ประเภทนก.....ชื่อนก.....อายุของนก.....</p> <p>ความหมายของชื่อ.....ที่มาของชื่อนก.....</p> <p>ลักษณะรูปร่างของนก.....สีของนก.....</p> <p>ใครเป็นคนตั้งชื่อให้นก.....เคยเปลี่ยนชื่อหรือไม่.....</p> <p>หากเคยเปลี่ยนชื่อ ชื่อเดิมคืออะไร .....นกนี้เลี้ยงไว้เพื่อ ดูเล่น ฟังเสียง หรือเพื่อแข่งขัน.</p> <p>เคยแข่งขันกี่ครั้ง.....แข่งที่ไหนบ้าง.....</p> <p>อื่นๆ .....</p>

3. กำหนดขอบเขตของการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ต้น ได้แก่ การวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนก การวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ของคำที่ใช้ในการตั้งชื่อนก และวิเคราะห์ที่มาและความหมายของชื่อนก

3.2 ขอบเขตด้านข้อมูล ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลเฉพาะการตั้งชื่อนกในเขตอำเภอเมืองสงขลา และเลือกศึกษาเฉพาะการตั้งชื่อนกกรงหัวจุกเท่านั้น เนื่องจากมีผู้นิยมเลี้ยงเป็นจำนวนมากกว่านกชนิดอื่นๆ จึงทำให้สะดวกในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากเจ้าของนกคนปัจจุบันเท่านั้น จะไม่ตามเก็บชื่อนกจากเจ้าของคนเก่าที่เคยเลี้ยงนกมาก่อน

4. สุ่มข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามตลาดนัด และสนามแข่งนกในอำเภอเมืองสงขลา ทั้งนี้ เพื่อสำรวจว่า ผู้เลี้ยงนกมีการตั้งชื่อนกหรือไม่ และมีจำนวนมากพอที่จะศึกษาได้หรือไม่ อย่างไร

5. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามอย่างละเอียด ผู้วิจัยจะสุ่มลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามในเขต อำเภอเมืองสงขลา โดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจำนวน 14 คน ซึ่งในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการจดบันทึก ซึ่งข้อมูลบางอย่างที่ผู้บอกภาษาไม่ยินดีในการให้ข้อมูล เช่น ประวัติส่วนตัว หรือไม่ให้ถ่ายภาพนก ผู้วิจัยก็จะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว

6. รวบรวมชื่อนกทั้งหมดที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม จำนวน 80 ชื่อ นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ต้น โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับคำยืมภาษาไทย โครงสร้างภาษาไทย และอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ทั้งนี้ หากผู้วิจัยพบว่าชื่อใดมีข้อมูลไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยจะคัดแยกไว้ต่างหาก ไม่นำมาวิเคราะห์

7. สรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาชื่อนกในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา จำนวน 80 ชื่อ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนก พบว่า มีอยู่ 7 รูปแบบ คือ 1) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทย 2) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาอังกฤษ 3) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาบาลี/สันสกฤต 4) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาจีน 5) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาเขมร 6) การตั้งชื่อโดยใช้ภาษาพม่า และ 7) อื่นๆ ซึ่งเป็นลักษณะคำประสมตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อนก

ลำดับที่	ภาษา	จำนวนชื่อ	ร้อยละ	ชื่อนก
1.	ภาษาไทย	51	63.75	ก้าง แก่ ควาย เจ็ด ฉ้อย ช้าง ดอง ทะ บาน ป้อน ป่า เป้ บาน แปะ เพี้ยน เพื่อน ราว ลูด สอง สาม สี่ เสือ หก หนึ่ง หลง หล่อ ห้า ก้ายอด ไข่เหลี่ยม เชียงใหม่ ดุกดิก ถังเงิน ผู้แทน ยอดทอง สมัน ห้าร้อย หางขาว ไ้แก่ ไ้ขาว ไ้แคง ไ้เต็บ ไ้พลี๊ว ไ้ยุง ไ้ลาย(2) ไ้ลาว ไ้สาม ไ้หริก น้องน้ำผึ้ง ไ้ตัวเล็ก ไ้ลูกแพะ
2.	ภาษาอังกฤษ	14	17.50	คิง โค้ก เทค เบิ้ล (2) เฟิร์น กาแฟ โกโก้ สจ๊วต สตีฟ สไปรท์ สล็อต สลาฟ แสตมป์
3.	ภาษาบาลี/ สันสกฤต	7	8.75	นรา เหตุ สตางค์ สบาย สุเทพ สุบิน หนุมาน
4.	ภาษาจีน	3	3.75	ซีอู๋ ฉินหลง เม้ง
5.	ภาษาเขมร	1	1.25	สำราญ
6.	ภาษาพม่า	1	1.25	หม่อง
7.	อื่นๆ	3	3.75	รถแก่ง รถไฟ ไ้ศักดิ์
รวม		80	100	

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การตั้งชื่อนกโดยใช้ภาษาไทยมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาที่นำมาตั้งชื่อน้อยที่สุดคือ ภาษาเขมรและภาษาพม่า

2. โครงสร้างพยางค์ของชื่อนก พบว่า มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ 1) ชื่อพยางค์เดียว 2) ชื่อสองพยางค์ และ 3) ชื่อสามพยางค์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างพยางค์ของชื่อนก

ลำดับที่	จำนวนพยางค์	จำนวนชื่อ	ร้อยละ	ชื่อนก
1.	1 พยางค์	35	43.75	ก้าง แก่ ควาย คิง โค้ก เจ็ด ฉ่อย ช้าง ดอง ทะเทค บาน เบิ้ล (2) ป้อน ป่า เป้ แปด เพี้ยน เพื่อน เฝิร์น หม่อง ม่ง ราว ลูด สอง สาม สี เสือ หก หนึ่ง หลง หล่อ ห้า เหตุ
2.	2 พยางค์	40	50	กาแพ แก้วยอด โกโก้ ไข่เหล็ยม ฉินหลง เชียงใหม่ ซ็อย ดุกติก ถังเงิน นรา ผู้แทน ยอดทอง รถแก๊ง รถไฟ สจ๊วต สตางค์ สตีฟ สบาย สไปรท์ สมั่น สล๊อต สลาฟ สำราญ สุเทพ สุบิน แสตมป์ ห้าร้อย หางขาว ไอ้แก่ ไอ้ขาว ไอ้แคง ไอ้เต็บ ไอ้พลั่ว ไอ้ยุง ไอ้ลาย (2) ไอ้ลาว ไอ้ศักดิ์ ไอ้สาม ไอ้หริก
3.	3 พยางค์	4	5	น้องน้ำผึ้ง หนูมาน ไอ้ตัวเล็ก ไอ้ลูกแพะ
รวม		80	100	

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ชื่อลักษณะโครงสร้างพยางค์ของชื่อนกในจังหวัดสงขลาจะนิยมตั้งชื่อแบบ 2 พยางค์ มากที่สุด รองลงมาเป็นการตั้งชื่อแบบพยางค์เดียว และการตั้งชื่อนกแบบ 3 พยางค์ จะมีน้อยที่สุด

3. ที่มาและความหมายของชื่อ พบว่า มีอยู่ 7 รูปแบบ คือ 1) ชื่อที่ตั้งตามลักษณะหรือนิสัยของนก 2) ชื่อที่มาจากคน เช่น ชื่อเจ้าของนกคนเก่า หรืออาชีพของคน 3) ชื่อที่ตั้งขึ้นจากความชอบของผู้เลี้ยงนก 4) ชื่อที่ตั้งตามตัวเลข เช่น ราคานก หรือลำดับที่ของนกในบ้าน 5) ชื่อที่ตั้งตามสัตว์เลี้ยงอื่นในบ้าน เพื่อให้ชื่อมีความคล้องจองกัน 6) ชื่อที่ตั้งตามสถานที่ เช่น สถานที่ที่ซื้อมา และ 7) ชื่อที่ตั้งจากสิ่งที่มีค่า ดังตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงที่มาและความหมายของชื่อนก

ลำดับที่	ที่มาและความหมายของชื่อนก	จำนวนชื่อ	ร้อยละ	ชื่อนก
1.	ชื่อที่ตั้งตามลักษณะหรือนิสัยของนก	29	36.25	เสื่อ หางขาว หล่อ ดุกติก ฉ่อย ลูด เป้ แก่ ก้าง บาน เพี้ยน ไอ้แก่ ไอ้หริก ยอดทอง หนูมาน ฉินหลง เบิ้ล(2) ไอ้ตัวเล็ก ไอ้ยุง ไอ้ลาย (2) ไอ้เต็บ ไอ้พลั่ว ไอ้ขาว หลง ช้าง ป้อน ซ็อย

2.	ชื่อที่มาจากคน เช่น ชื่อ เจ้าของนกคนเก่า หรือ อาชีพของคน	13	16.25	สมัน คิง เพื่อน ควาย ไข่เหลียม ไข่แดง สุเทพ ผู้แทน โค้ก ไอ้ลาว เหตุ ไอ้ศักดิ์
3.	ชื่อที่ตั้งขึ้นจากความชอบ ของผู้เลี้ยงนก	13	16.25	สำราญ เฟิร์น สไปรท์ กาแฟ โกโก้ สุปิน เก้ายอด ดอง ราว ไอ้ลูกแพะ เม่ง เทค ทะ
4.	ชื่อที่ตั้งตามตัวเลข เช่น ราคานก หรือลำดับที่ของ นกในบ้าน	10	12.50	ห้าร้อย หนึ่ง สอง สาม ไอ้สาม สี ห้า หก เจ็ด แปด
5.	ชื่อที่ตั้งตามสัตว์เลี้ยงอื่น ในบ้าน เพื่อให้ชื่อมีความ คล้องจองกัน	7	8.75	สติฟ สตางค์ แสตมป์ สจ๊วต สลีต สลาฟ สบาย
6.	ชื่อที่ตั้งตามสถานที่ เช่น สถานที่ที่ซื้อมา	6	7.50	เชียงใหม่ ป่า น่องน้ำผึ้ง (สวนผึ้ง) รถไฟ นรา หม่อง
7.	ชื่อที่ตั้งจากสิ่งที่มีค่า	2	2.50	ถังเงิน รถเก๋ง
รวม		80	100	

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ที่มาและความหมายของชื่อนกมีหลายรูปแบบ แต่ที่มีเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ชื่อที่ตั้งตามลักษณะหรือนิสัยของนก เช่น ขนาด สี กิริยาอาการ หรือความชอบของนก เป็นต้น รองลงมาคือ ชื่อที่มาจากคน เช่น ชื่อเจ้าของนกคนเก่า หรืออาชีพของคนเลี้ยง เป็นต้น ส่วนที่มาและความหมายของชื่อนกที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ชื่อที่ตั้งจากสิ่งที่มีค่า

อภิปรายผล

1. คนสงขลานิยมใช้ภาษาไทยในการตั้งชื่อนกเป็นจำนวนมากที่สุด แม้ว่าจะมีชาวมุสลิมที่นิยมเลี้ยงนกด้วย แต่พวกเขาก็มักจะตั้งชื่อนกด้วยภาษาไทย รองลงมาจะตั้งชื่อโดยใช้ภาษาอังกฤษ และไม่ปรากฏการตั้งชื่อนกโดยใช้ภาษามลายู ทั้งนี้เนื่องจาก จังหวัดสงขลาเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์ พหุวัฒนธรรม มีคนหลากหลายเชื้อชาติเข้ามาอยู่อาศัย ดังนั้นภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานจึงเป็นสื่อกลางที่ดีในการติดต่อกัน เช่น เวลานานไปแข่งขันก็มักจะมีการพูดถึงชื่อนกด้วย ดังนั้น หากเจ้าของนกตั้งชื่อนกด้วยภาษาไทย ก็จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย สื่อสารกันก็จะเข้าใจความหมายได้เป็นอย่างดี

2. โครงสร้างพยางค์ของชื่อนกที่พบมากที่สุดคือโครงสร้างแบบสองพยางค์ พบจำนวน 40 ชื่อหรือครึ่งหนึ่ง ส่วนโครงสร้างแบบหนึ่งพยางค์หรือพยางค์เดียวก็มีจำนวนมากเช่นเดียวกัน พบทั้งสิ้นจำนวน 35 ชื่อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนสงขลานิยมตั้งชื่อนกแบบหนึ่งหรือสองพยางค์เท่านั้น เนื่องจากเรียกง่าย จำง่าย หากชื่อมีจำนวนพยางค์มากกว่าสองพยางค์แล้วมักจะไม่ค่อยนิยม

3. ด้านที่มาและความหมายของชื่อนก จะปรากฏทั้งสิ้น 7 รูปแบบ แต่ที่มีจำนวนปรากฏมากที่สุดคือ ชื่อที่ตั้งตามลักษณะหรือนิสัยของนก แสดงให้เห็นว่า ผู้เลี้ยงนกมีความใส่ใจและสังเกตนกของตนเองเป็นอย่างดี เช่น ลักษณะ

เอกสารอ้างอิง

- กฤติกา ชูผล. (2554). **ศึกษาชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม : การศึกษาตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์.**
 วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรพันธุ์ สุขपालะ. (2538). **การเลียงนกเขาขาวและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง : ศึกษาจากอำเภोजจะนะ จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้.
- ดาวสวัสดิ์ สุขมี. (2545). **ศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกิ้งก่าว๊วขนของชาวบ้านจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นฤมล ตุงคะโทตร. (2557). **ศึกษาการตั้งชื่อวัดในพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปกรณ พงศ์จันทร์เสถียร. (2537). **วัฒนธรรมที่ปรากฏในประวัติของชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้.
- อุดมลักษณ์ จิตรักษ์เกียรติ. (2534). **ตำนานชื่อสถานที่ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- อุษา ปานดำ. (2545). **การตั้งชื่อบ้านและวัฒนธรรมที่ปรากฏในประวัติชื่อบ้านของกิ่งอำเภอบนพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.